

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach 11. apríla 1995 v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Mrázovej a sudcov JUDr. Richarda Rapanta a JUDr. Tibora Šafárika vo veci podnetu Istrochemu, š.p., v Bratislave, Nobelova 34, zastúpeného komerčným právnikom Mgr. Vladimírom Grauzelom a účastníkov konania Mestského súdu v Bratislave, Záhradnícka 10 a Obvodného súdu Bratislava 3, Sadová 2 o porušenie základných práv v súvislosti s určením povinnosti zaplatiť súdny poplatok z odporov proti platobným rozkazom v obchodných veciach, bez ústneho pojednania, takto

r o z h o d o l :

Podnet Istrochemu, š.p., v Bratislave z a m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

Podnetom z 18. októbra 1994 sa jeho pisateľ domáhal začatia konania na Ústavnom súde Slovenskej republiky (ďalej len "ústavný súd") a po jeho prejednaní žiadal vysloviť, že rozhodnutiami Obvodného súdu Bratislava 3 a Mestského súdu v Bratislave bolo porušené jeho právo upravené čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len "ústava") a čl. 2 ods. 3 ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd (ďalej len "Listina základných práv a slobôd"). Navrhol preto, aby ústavný súd vydal nález o rozpore rozhodnutí Obvodného súdu Bratislava 3 sp. zn. ROb 608/94 z 18. mája 1994, ďalej rozhod-

- 2 -

nutí sp. zn. ROb 662/94, ROb 578/94, ROb 579/94, ROb 580/94,

ROb 581/94, ROb 582/94, všetky zo 6. júna 1994, a tiež rozhodnutí sp. zn. ROb 1112/94, ROb 1114/94, ROb 1116/94, ROb 1118/94 a

ROb 1120/94, všetky zo 14. júna 1994, s ústavou a Listinou základných práv a slobôd. Rovnaký nález navrhol vydať, aj pokiaľ ide o rozhodnutia Mestského súdu v Bratislave sp. zn. 19 Cob 251/94, 19 Cob 252/94, 19 Cob 253/94 všetky z 30. júna 1994 a ďalej o rozhodnutia sp.zn. 20 Cob 221/94, 20 Cob 251/94, 20 Cob 252/94, 20 Cob 253/94, 20 Cob 271/94, 20 Cob 272/94, 20 Cob 273/94, 20 Cob 274/94 a 20 Cob 275/94 všetky zo 14. júla 1994, ktorými tento súd všetky napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa potvrdil ako vecne správne.

Namietal, že súdy, neakceptujúc dôvody uplatnené proti sporným uzneseniam, uložili nimi Istrochemu, š.p., povinnosť konať niečo, čo neukladá zákon, a že táto povinnosť nebola uložená na základe zákona a ani v jeho medziach. Nadto odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaniach porušil aj ustanovenie 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len "O.s.p."), čo podľa jeho názoru treba považovať za porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

Pisateľ podnetu svoje skutkové tvrdenia odôvodnil tým, že podľa 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch (ďalej len "zákon o súdnych poplatkoch") je poplatníkom navrhovateľ poplatkového úkonu, ak je podľa sadzobníka určený poplatok z návrhu. Podľa 1 ods. 1 citovaného zákona sa súdne poplatky vyberajú za jednotlivé úkony alebo konanie súdov, ak sa vykonávajú na návrh a sú uvedené v sadzobníku súdnych poplatkov. Podrobne zdôvodnil, prečo ani podľa ďalších ustanovení zákona o súdnych poplatkoch nemožno odpor proti platobnému rozkazu spoplatniť. V tejto súvislosti poukázal najmä na to, akým procesnoprávnym inštitútom odpor je, prípadne akým

nie je, a od toho odvodzoval nemožnosť vzniku poplatkovej povinnosti z odporu proti platobnému rozkazu. Rovnako, podľa pisateľa

- 3 -

podnetu, legislatívne nepresnosti v poznámke č. 7 v položke 1
časť I. Prílohy zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. -

Sadzobník súdnych poplatkov neumožňujú vyvodit' jednoznačný záver, že sa súdny poplatok platí za odpor proti platobnému rozkazu, pretože to neumožňuje gramatický výklad poznámky č. 7, o ktorý sa práve opiera odôvodnenie Mestského súdu v Bratislave.

V podnete jeho pisateľ poukazoval tiež na to, že znenie poznámky č. 7 k položke č. 1 uvedenej v bode 1. Prílohy zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 150/1993 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o súdnych poplatkoch - Zmeny a doplnky Sadzobníka súdnych poplatkov (ďalej len "Sadzobník súdnych poplatkov"), a ktorým mal zákonodarca v úmysle spoplatniť tiež podanie odporu proti platobnému rozkazu, nielenže je nejasné, ale je v rozpore s právom na súdnu ochranu upravenú v ústave.

V podnete poukazoval na to, že ak by konajúce súdy uložili povinnosť na zaplatenie súdneho poplatku za odpor proti platobnému príkazu v konaní podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov, museli by sporné uznesenia Obvodného súdu Bratislava 3 mať náležitosti upravené v 30 ods. 2 citovaného zákona. Podľa tvrdenia pisateľa a s poukázaním na uznesenia Mestského súdu v Bratislave odvolací súd nepreskúmal napadnuté uznesenia v rozsahu požadovanom v odvolaní a v odôvodnení sa nevysporiadal ani s jednou z námietok uvedených v odvolaní, a tým porušil 48 ods. 2 a 6 zákona č. 511/1992 Zb..

V závere odôvodnenia podnetu poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky č. 7 roč. 1994, č. 97), ktorý rozhodujúc v inej veci, o tej istej otázke, zaujal v ňom stanovisko, s ktorým pisateľ podnetu nesúhlasil, lebo bol toho názoru, že poznámky k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov sa na ostatné položky sadzobníka vzťahujú iba v tom prípade, ak je

- 4 -

to v týchto položkách vyslovene uvedené.

Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením zo 7. marca 1995 prijal podnet Astrochemu, š.p., v Bratislave, čím podľa 18 ods. 3 písm. b) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov začalo konanie pred týmto súdom.

Pred prejednaním prijatého podnetu na výzvu ústavného súdu podľa 29 ods. 5 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z.z. sa k obsahu podnetu vyjadrili už uvedené vše-

obecné súdy, menovite Obvodný súd Bratislava 3 a Mestský súd v Bratislave, ktoré vo svojich vyjadreniach zhodne uviedli, že v sporných veciach konali v súlade so zákonom a právom žiadali zaplatiť súdny poplatok z odporu proti platobnému rozkazu vydanému v konaní vo veciach obchodných.

Vo veciach prerokovaných ústavným súdom podľa čl. 125, 126, 127, 129 ods. 4 ústavy sa koná ústne pojednávanie. V danom prípade išlo o prejednanie podnetu podľa čl. 130 ods. 3 ústavy, a preto bol tento prejednaný bez ústneho pojednávania (30 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č.38/1993 Z.z.).

V prejednávanom prípade išlo o posúdenie, do akej miery, a či vôbec obstoje námietka pisateľa podnetu, podľa ktorej uložením povinnosti zaplatiť poplatok z odporu v obchodných veciach došlo k porušeniu základného práva upraveného v čl. 13 ods. 1 ústavy, podľa ktorého aj povinnosť zaplatiť súdny poplatok z odporu možno uložiť len na

základe zákona, v jeho medziach, a pri zachovaní základných práv a slobôd; rovnako či došlo k porušeniu základného práva upraveného v čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, podľa ktorého každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikto nesmie byť nútený konať, čo zákon neukladá.

- 5 -

Je nespornou skutočnosťou, že povinnosti možno ukladať len na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd (čl. 13 ods. 1 ústavy). Rovnako, podľa čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, každý je oprávnený konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa názoru ústavného súdu povinnosť zaplatiť súdny poplatok z odporu proti platobnému rozkazu je uložená zákonom

a pre tento záver svedčí skutočnosť, že ak by takáto povinnosť nebola upravená všeobecnými ustanoveniami zákona (resp. jeho prílohami), súdny poplatok z odporu proti platobnému rozkazu by

mal zaplatiť len účastník, ktorý podaním odporu, zákonom upraveným spôsobom, sa bráni proti zaplateniu sumy vymáhanej v skrátene

nom súdnom konaní, avšak len vo všeobecných občianskych veciach,

a nie aj vo veciach obchodných. Za tohto stavu by sa v občianskom

súdnom konaní o obchodných veciach odporca dostal do výhodnejšej

situácie než účastník (odporca) vo všeobecných občianskych veciach, a to

napriek tomu, že ide o konania druhovo zhodné. Takéto postavenie účastníkov by sa dostalo do rozporu s ústavno-

procesným princípom právnej ochrany pred súdmi v zmysle čl. 47

ods. 3 ústavy o rovnosti účastníkov v konaní pred súdmi. Na tomto závere

nemení nič ani tá skutočnosť, že odlišná interpretácia zákona by mohla vyplývať zo striktného pridržiava-

nia sa názoru, že poznámky k jednotlivým položkám Sadzobníka súdnych poplatkov sa vzťahujú len k príslušnej položke sadzobní-

ka, pričom položka 2 tohto sadzobníka žiadne poznámky neobsahuje. Správnosť výkladu možno skôr pripisovať určitým technickým legislatívnym nedostatkom, ktoré si vyžadujú výklad zákona, ktorý je vždy prípustný, než zámeru zákonodarcu spoplatniť len odpor podaný proti platobnému rozkazu vo všeobecných občianskych veciach.

Za tejto situácie ústavný súd uzavrel, že poznámky k položke 1 Sadzobníka súdnych poplatkov upravujú platenie poplatkov vo všetkých procesných situáciách, ktoré sa vyskytujú v občianskom súdnom konaní bez ohľadu na charakter uplatňovaného nároku, teda

- 6 -

bez ohľadu na to, či ide o všeobecnú občianskoprávnu vec podľa položky 1 alebo o vec v tomto konaní špecifickú, v konkrétnom prípade obchodnú podľa položky 2 Sadzobníka súdnych poplatkov.

Pri výklade a uplatňovaní zákonov (rovnako ústavných zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov) treba postupovať tak, aby boli v súlade s ústavou (čl. 152 ods. 4 ústavy). Preto nie je možné zákon o súdnych poplatkoch uplatňovať tak, aby došlo k porušeniu ústavnoproceného princípu právnej ochrany pred súdmi, kde všetci účastníci sú si rovní, a to len z dôvodu legislatívnej nejasnosti textu, ktorú možno odstrániť práve výkladom v zmysle čl. 152 ods. 4 ústavy.

Keďže táto povinnosť zaplatiť súdny poplatok z odporu je uložená zákonom, nemožno petitu podnetu vyhovieť.

Pre úplnosť právneho posúdenia podnetu ústavný súd konštatuje, že tvrdenie jeho pisateľa o porušení procesnoprávnych ustanovení 212 ods. 1 O.s.p. odvolacím súdom, a tým i porušení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 2 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd je v danom prípade právne nerozhodné, pretože takéto porušenie nemá nadväznosť na porušenie ústavnoprocených princípov v konaní pred všeobecnými súdmi s ohľadom na petit, ktorý

